

Met kinderen de natuur ontdekken gaat in een groene buitenruimte bijna vanzelf. Heb je niet zo'n tuin, dan is natuurbeleving met kinderen ook niet moeilijk. Natuur is overal en kinderen verwonderen zich over van alles. Met hun zintuigen ontdekken ze de wereld om zich heen.

Natuurbeleving met zintuigen eenvoudiger dan je denkt

Onze zintuigen werken voortdurend samen. Ze combineren ervaringen en informatie van waarnemen met informatie die we eerder hebben waargenomen met onze ogen, oren, neus, mond, tong of huid. Bij jonge kinderen zijn de zintuigen nog niet volgroeid en hun zintuigen moeten nog veel informatie opslaan. Zowel aan de ontwikkeling van de zintuigen als bij het waarnemen kan natuurbeleving een belangrijke bijdrage leveren.

Voelen

Bij het kruipen door het gras zie je baby's al hun zintuigen gebruiken, maar vooral het voelen is goed zichtbaar. Het zachte gras kriebelt lekker tegen hun handen, soms

kijken ze verwonderd wat er nu onder hun handen zit. Ze bewegen hun handjes zachtjes over de grassprietten. Kruipen over het gras wordt extra spannend als de pedagogisch medewerker een verstopspelletje speelt, door jezelf of een speeltje te verstoppen. Met korte instructies prikkel je de baby om verder te kruipen, zeker als je het kindje niet meer kunt zien. Als je de hele kruiptocht observeert zie je ze genieten. Ook de zandbak is voor baby's een grote voel-ervaringsplek. Zand voelt zacht aan en kruipen door het zand is weer anders dan kruipen door het gras. Kijk eens hoe ze genieten van een struintochtje door de zandbak. Natuurlijk kun je de baby's stimuleren. Moedig ze aan of laat zien hoe het zand tussen je vingers door kan glijden.

Warm-koudspelletjes

Het zand in de zandbak voelt warm aan als de zon er op heeft geschinen. Maar met een beetje water verandert het zand. Het plakt en wordt koud. De kinderen nemen het zand in twee handen en verbazen zich over de veranderingen. Ook gek dat het water verdwijnt. Van baby tot peuter, elk kind is verrast door de verandering en het verschil in temperatuur. Het voelt heel anders tussen je vingers en je kunt met nat zand beter vormpjes maken.

Baby's verkennen voorwerpen vaak met de mond. Dat is belangrijk omdat daar de tast het beste is ontwikkeld. Door dit te doen ontdekken ze de kenmerken van voorwerpen. Ook natuurlijke materialen worden door baby's met de mond verkend. Interessante voorwerpen zijn niet moeilijk te vinden. Een dennenappel, stukje schors of een grote steen verschillen behoorlijk in structuur. Laat kinderen de verschillen in vorm en structuur verkennen. Grijp bij de verkenning zo weinig mogelijk in, maar let wel goed op wat de kinderen doen. Door te laten zien hoe jij met je handen de voorwerpen bevoelt, geef je baby's het voorbeeld dat ze na kunnen doen.

Dreumesen en peuters prikkel je door ze steentjes of bladeren te laten verzamelen die eenzelfde of juist een afwijkende vorm, structuur of kleur hebben. Daarmee kom je tegemoet aan de behoefte van deze kinderen om verzamelingen te maken. Gebruik kleine bakjes waarop je een bladvorm plakt die ze moeten verzamelen of laat de kinderen bladeren, stenen of andere voorwerpen op verschillende (thee)doeken verzamelen. Zorg er wel voor dat de kinderen een voorbeeld hebben waarmee ze hun eigen vondst kunnen vergelijken.

Ruiken

Planten hebben allemaal een andere geur. Zelfs wanneer er helemaal geen ruimte voor een tuin is, kunnen geurende planten zoals tuinkruiden gebruikt worden om het reukzintuig van kinderen te prikkelen.

Een leuk cadeautje

Laat de kinderen de uitgebloeide bloemetjes van een lavendelstruik in een bakje verzamelen. Geef ze wegwerpwashandjes om te versieren en doe daar na afloop de lavendelbloempjes in. Nadat je de zakjes met een touwtje hebt dichtgebonden, zijn de geurzakjes klaar! Een leuk cadeau voor de (groot)ouders!

Een pot met tuinkruiden of bijvoorbeeld lavendel ruikt al van een afstandje. Door de (bloem)blaadjes in je handpalm fijn te wrijven, ruik je de geur nog beter. Kunnen de kinderen raden van welke plant de geur komt? Vinden ze de geur lekker ruiken? Pluk ongemerkt een paar blaadjes van een plant en laat de kinderen ruiken en raden van welke plant de geur is.

Kijken

Dreumesen en peuters zijn altijd erg geïnteresseerd in kleine beestjes. Door de kinderen slakken te laten verzamelen in een aquariumbak, kun je samen de slakken bekijken. Als de kinderen het leuk vinden, kunnen ze de slakken ook over hun handen laten krui-
pen. Dat voelt vreemd, zo'n slijmerig spoor over je hand. Natuurlijk is het belangrijk dat je als pedagogisch medewerker de kinderen stimuleert en niet laat blijken dat je bang bent of de beesten vies vindt.

Sloot in de opvang

Vul een aquariumbak ook eens met een laagje slotwater met waterbeestjes erin. Deze dieren hebben de meeste kinderen nog nooit gezien. De bootsmannetjes, waterpissebedden, watervlooien en natuurlijk kikkervisjes zijn erg leuk om te observeren.

Horen

Naar een knisperend blaadje vlak bij hun oor luisteren baby's vol inspanning. Wat voor geluid hoor ik daar? De baby draait het hoofd naar het blaadje en pakt het. Het onderzoek naar het geluid gaat verder. Met de mond wordt het voorwerp afgetast. Hierdoor geeft het jonge kind het geluid een plek. Het leert waar de verschillende geluiden vandaan komen. Zo stimuleer je het kind te vertrouwen op het gehoor en minder te schrikken van harde of vreemde geluiden. Als je het kind nu ook nog de takken laat voelen waar de bladeren van afkomen is de ervaring helemaal compleet. Door zachtjes aan de takken te trekken maken de bomen geluid en beweegt de boom. Fascinerend!

De wat oudere kinderen verwonderen zich over de geluiden die ze horen als ze hun ogen dichtdoen. Sommigen staan ingespannen met de handen voor de ogen te luisteren. Anderen knippen hun ogen stijf dicht en af en toe knippen ze even. Maar ze horen veel verschillende geluiden, natuurlijke en niet-natuurlijke. Als ze dan mogen kijken, is het een uitdaging om te zoeken naar de bron van het geluid. ◀

Dvd vol met ideeën

Het boekje met dvd *In je element* van Veldwerk Nederland bevat verschillende voorbeeld-natuuractiviteiten voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Uitgangspunt daarbij zijn activiteiten die de zintuigen prikkelen en activiteiten met de vier elementen als basis. Het boekje is te bestellen via www.veldwerkwinkel.nl